

In conclusion, online and blended learning approaches offer significant potential for developing communicative competence in EFL students. The integration of digital technologies, interactive activities, and learner-centred teaching methods creates favourable conditions for language practice and engagement. Recent research confirms that blended learning environments contribute to improvements in students' speaking, listening, and overall communication skills.

However, the effectiveness of these approaches largely depends on the pedagogical design of the course, the digital competence of teachers and students, and the availability of technological resources. Future research should focus on identifying innovative strategies for integrating digital tools into language teaching and exploring the long-term impact of blended learning on communicative competence development.

References

1. Mora-López, N., & Bernárdez-Vilaboa, R. (2023). Exploratory study on the blended learning of research and language skills in EFL and interinstitutional assessment. *Education Sciences*, 13(2), 155.
2. Khan, M. O., & Khan, S. (2024). Influence of online versus traditional learning on EFL listening skills: A blended mode classroom perspective. *Heliyon*, 10(7), e28510.
3. Salsabila, A., Amelinda, R., & Qomariah, Z. (2024). Interactive strategies in EFL classrooms: A systematic literature review on communicative skill development. *Journal of Pedagogical Research in Multicultural Education*.
4. Salih, A. A., & Omar, L. I. (2024). Enhancing EFL learners' engagement in situational language skills through clustered digital materials. *Frontiers in Education*, 9.
5. Tao, Y., Yu, L., Luo, L., & Zhang, H. (2024). Effect of blended teaching on college students' EFL acquisition. *Frontiers in Education*.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ЯК ЧИННИК ВЗАЄМОСУМІСНОСТІ З КРАЇНАМИ-ПАРТНЕРАМИ

Ільченко Анна Іванівна

доктор філософії, доцент

Кафедра мовної підготовки

Факультет лідерства

Інститут військово-морських сил

Одеська національна морська академія, Україна

Сучасні геополітичні реалії та незмінний стратегічний курс України на повноцінну інтеграцію до євроатлантичного безпекового простору ставлять перед Збройними Силами безпрецедентні виклики. Одним із найголовніших завдань на цьому шляху є досягнення повної взаємосумісності (interoperability) з арміями країн-членів та партнерів НАТО. У цьому контексті формування

іншомовної компетентності офіцерського складу виходить далеко за межі базового академічного стандарту, перетворюючись на критично важливий чинник забезпечення національної безпеки, ефективного управління підрозділами та коаліційної взаємодії.

Здатність українських військових ефективно комунікувати з іноземними колегами базується на спільних доктринах і єдиному термінологічному апараті. Це вимагає від офіцерського складу не просто загального розуміння іноземної мови, а філігранного володіння стандартизованою військовою лексикою, закріпленою в документах Альянсу (наприклад, у спеціалізованих словниках на кшталт AAR-06 NATO Glossary of Terms and Definitions). Саме тому створення, адаптація та імплементація в навчальний процес сучасних двомовних глосаріїв військової та військово-морської термінології є критично важливим етапом підготовки. Без єдиного тлумачення таких базових концептів, як «rules of engagement» (правила застосування зброї) чи «situational awareness» (ситуаційна обізнаність), неможливе планування та виконання жодної спільної місії.

Мовна підготовка військовослужбовців є фундаментальною основою сучасного академічного військового співробітництва, яке дозволяє не лише переймати передовий західний досвід, а й безпосередньо інтегрувати український бойовий досвід у міжнародні військові практики [8]. На практиці це реалізується під час багатонаціональних навчань, стажування курсантів у закордонних військових академіях та повсякденної штабної роботи. Сьогодні українські офіцери, володіючи англійською, виступають не лише як реципієнти знань, але й як інструктори, здатні без перекладачів пояснювати західним партнерам унікальний досвід ведення асиметричних дій та застосування інноваційних тактик.

Особливо відчутна ця потреба у високотехнологічних компонентах збройних сил, де управління вимагає бездоганної точності. Робота з сучасними системами протиповітряної оборони, радіолокаційними комплексами чи новітніми ударними платформами не прощає лінгвістичних помилок. Неточний переклад технічної інструкції або неправильне розуміння команди оператором може призвести до критичних наслідків.

Наприклад, специфіка підготовки майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил України в умовах переходу на стандарти НАТО передбачає глибоке засвоєння англійської мови для забезпечення безпеки мореплавства, ведення радіообміну та синхронізації дій під час спільних багатонаціональних операцій на морі [7]. Сучасна військово-морська освіта вимагає від курсантів вільного оперування стандартами морського радіотелефонного зв'язку (Standard Marine Communication Phrases — SMCP) та тактичними сигналами НАТО (наприклад, за керівництвом MTP-1(D)). Під час спільних операцій — конвоювання, протимінної боротьби чи патрулювання акваторії (як-от під час навчань серії Sea Breeze) — командири українських кораблів мають миттєво реагувати на команди союзників. Крім того, стрімкий розвиток морських безпілотних систем (USV) та інтеграція західного озброєння на українські катери вимагає від моряків

здатності миттєво аналізувати англomовну технічну документацію та працювати з інтерфейсами бойових систем у режимі реального часу.

Для досягнення такого високого рівня володіння мовою необхідна докорінна трансформація освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах. Сучасний класифікаційний аналіз освітніх моделей підтверджує, що для забезпечення якості вищої освіти університети повинні активно впроваджувати новітні освітні платформи та інструментарії [2]. На практиці це означає перехід від класичних підручників до інтерактивних віртуальних середовищ, спеціалізованих систем управління навчанням (LMS) та програмного забезпечення для тактичних симуляцій, що занурюють слухачів у реалістичний англomовний контекст.

Базовим елементом цієї системи є цілеспрямоване формування комунікативної компетенції. Професійний досвід свідчить, що успішна комунікація є навичкою, яку необхідно інтегрувати в загальний освітній процес, поєднуючи мовну підготовку з фаховими дисциплінами [6]. Це ефективно реалізується через підхід предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), коли фахові предмети — наприклад, основи навігації, боротьба за живучість корабля (Damage Control) чи тактика підрозділу — викладаються і відпрацьовуються безпосередньо англійською. При цьому педагогам варто враховувати виклики сьогодення, застосовуючи нові антропологічні рішення, які ставлять у центр уваги особистість офіцера, його когнітивні можливості та специфіку військової служби [4]. Йдеться про адаптацію методик під дорослу аудиторію (андрагогіка), врахування фактору бойового стресу, втоми та потреби офіцерів у максимально прикладних знаннях, які можна застосувати «тут і зараз».

Найвищу ефективність у формуванні стійких навичок фахового мовлення демонструють активні методи навчання. Дослідження показують, що вивчення англійської мови у спеціалізованих вишах значно покращується завдяки впровадженню рольових ігор, симуляцій та практичних завдань [5]. Хоча такі методики (як-от клінічні симуляції) глибоко досліджені в рамках підготовки медичних фахівців, їхня педагогічна суть є універсальною: вони створюють контрольоване середовище для доведення критичних алгоритмів до автоматизму.

У контексті військової освіти вони трансформуються у командно-штабні ігри (Tabletop Exercises — TTX), імітацію брифінгів за стандартами НАТО (NATO STANAGs) та відпрацювання сценаріїв тактичної взаємодії. Наприклад, замість заучування абстрактних текстів, курсанти можуть отримати завдання провести англomовний брифінг щодо оперативної обстановки, доповісти про виявлення надводної цілі за встановленим протоколом або віддати бойовий наказ (Operation Order / Fragmentary Order) у ролі командира. Це дозволяє курсантам та офіцерам подолати мовний бар'єр і навчитися мислити та приймати рішення англійською мовою в умовах штучно створеного стресу та дефіциту часу — тобто в обставинах, максимально наближених до реального бойового чергування.

Крім того, невід'ємним аспектом сучасної освіти є цифровізація. Застосування цифрових технологій довело свій позитивний вплив на ефективність засвоєння іноземної мови здобувачами складної фахової освіти [1]. Враховуючи специфіку служби вищого командного складу — регулярні відрядження, участь у навчаннях та виконання службових обов'язків — дистанційний формат навчання часто стає необхідністю. Адаптація методик дистанційного викладання іноземних мов дозволяє забезпечити безперервність освітнього процесу та підтримувати високий рівень іншомовної підготовки незалежно від локації слухачів [3].

Підсумовуючи, варто зазначити, що іншомовна компетентність вищого та старшого офіцерського складу — це багатокомпонентний інструмент військової стратегії. Належний рівень володіння англійською мовою є обов'язковою умовою досягнення взаємосумісності з силами Альянсу. Використання інноваційних освітніх моделей, цифрових платформ та активних методів симуляційного навчання у військових академіях дозволяє сформувати сучасного офіцера-лідера, здатного ефективно управляти підрозділами та представляти інтереси держави на міжнародному рівні.

Список використаних джерел

1. Levitskaia, A. (2024). The impact of digital technologies on the effectiveness of english language learning by medical students. [Вплив цифрових технологій на ефективність вивчення англійської мови медичними студентами.] *Amazonia Investiga*, 12(71), 284-292.
2. Батаєва К. В. Класифікаційний аналіз освітніх моделей у сучасних університетах як фактор забезпечення якості вищої освіти //освітні платформи як сучасний інструментарій висококваліфікованого викладача. – С. 51.
3. Левицька А.І. Дистанційне викладання іноземних мов у медичному університеті Інноваційна педагогіка. Одеса, 2023 № 62. Ч. 2. С. 51-54
4. Левицька А.І. З'єднуючи світи: Антропологічні рішення для сучасних викликів у навчанні мови XI international scientific and practical conference «Innovative Solutions to Modern Scientific Challenges» Загреб, Хорватія 21.02.2024, с. 168-172
5. Левицька А.І. Кир'язова О.В. Циба А.А. Вивчення англійської мови через активні методи, такі як рольові ігри, клінічні симуляції та практичні завдання з медичної сфери Інноваційна педагогіка. Одеса, 2024 № 66. С. 139-141
6. Левицька А.І. Юрченко М.В. Формування комунікативної компетенції в освітньому процесі: Досвід для вчителів англійської мови та застосування в інших предметах Інноваційна педагогіка. Одеса, 2023 № 65. Ч. 2. С. 66-69
7. Ляшкевич А. І. Особливості підготовки майбутніх офіцерів військово-морських сил України в умовах переходу на стандарти нато //Сучасний стан та тенденції розвитку науки та освіти. – 2025. – С. 153.
8. Серебрянська І. М. Мовна підготовка військовослужбовців у контексті академічного військового співробітництва //Південний архів (філологічні науки). – 2024. – №. 99. – С. 64-70.